

Ea Niemi

Lettipäinen

lehmipiika

LETTIPÄINEN LEHMIPIIKKA

Nybackan tilan tarina

Ea Niemi

2022 Ea Niemi

2. uudistettu painos

Kansi ja taitto Ea Niemi

Kustantaja: BoD - Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD - Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN 978-952-80-5070-4

Sisällysluettelo:

1. Nybackan torppa.....	7
2. Gustaf Viktor, isoisä.....	9
3. Klara Susanna, isoäiti	14
4. Runar Rafael, isäpappa.....	19
5. Vieno Maria, äiti.....	23
6. Ea-serkku.....	27
7. Aamu	31
8. Mylly jauhaa.....	33
9. Ahkeruus on ilomme.....	36
10. Vennu-setä.....	40
11. Talvipakkaset.....	43
12. Iloinen veneretki.....	45
13. Vaatimattomuus on hyve	47
14. Nuori isäntä syntyy.....	49
15. Meirän likka on fiksu.....	51
16. Metsäläiset.....	54
17. Pahnakasassa kasvanut.....	57
18. Lehmissä on talon kunnia.....	62
19. Lehmän seksiretki.....	65
20. Isoveli valvoo.....	67
21. Aaretti rakastaa ihmisiä.....	69

22. Kanit valtaavat tilan.....	72
23. Sika elää keväästä syksyyn.....	75
24. Ruoka perheen pystyssä pitää.....	78
25. Tervan tuoksua ja kiskojen kalketta.....	81
26. Meidän isä osaa laulaa.....	83
27. Tulisieluinen August-setä	86
28. Kalle-setä tulee kylään.....	90
29. Nuohooja tulee.....	93
30. On aikoja eletty.....	96
31. Koulu alkaa.....	99
32. Itkuvaellus kauppalan läpi.....	102
33. Kyllä äiti nyt suuttuu.....	104
34. Isä rakentaa talon.....	106
35. Maailma muuttu.....	109
36. Clara Ulrika.....	112
37. Metsät ja pellot	113

Nybackan torppa

Maaseutu on kokenut yhden sukupolven aikana melkoisen muutoksen. Ämpäri kädessä lypsylle meneviä emäntiä näkee enää vanhoissa suomalaisissa elokuvissa. Nybackassa on joustettu muutosten mukaan. Lehmät päätyivät karja-autoon vanhempieni ikääntyessä. Hevoset katosivat veljentyttärien lennettyä maailmalle. Nyt pelloilla viljellään leipäviljaa eikä nykyisen isännän tarvitse enää herätä aamuviideltä karjaa hoitamaan.

Navetalla viipyy lehmien muisto ajalta, jolloin oli noustava varhain ja sytytettävä öljylamppu. Navettapolku on tallaantunut kuopalle ja puunjuuret paljastuneet maan pintaan. Klara, vanha mummo, kulki tässä navetalle ja takaisin, uudelleen ja uudelleen, kunnes vanhuus laskeutui kiukun ylle ja painoi hartiat kumaraan. Vanhimmat männyt olivat kasvaneet pihalla jo Klaran tullessa nuoreksi emännäksi taloon. Näiden samojen puiden alle metsän reunaan perhe suojautui kansalais sodan aikana sata vuotta sitten.

Isältä kuulemani tarinat ulottuvat yli sadan vuoden taakse aikaan, jolloin Suomi kuului Venäjän tsaarin alaisuuteen ja

Nybacka oli pieni torppa, jonka vuokra kuitattiin työnteolla kartanon pelloilla. Ei ollut vielä sähkövaloa eikä radiota.

Toisaalta, eihän mikään perimmäinen ole muuttunut, ainoastaan sukupolvet ovat vaihtuneet. Korkeat männyt pihamaalla seisovat paikoillaan ja koti on yhä tuuheimman puun katveessa. Sato korjataan pelloilta syksyn alkaessa viiletä. Tähdet tuikkivat kirkkaasti talvisina pakkasöinä. Pääskyselä palaavat joka kevät. Tuuli kiertää puiden oksissa ja kesällä mustarastas saattaa laulaa. Saunan tuoksu leviää lauanta-iltaan. Maa on ikuinen, vain viljelijät vaihtuvat.

Tämä ei ole mikään prinsessasatu.

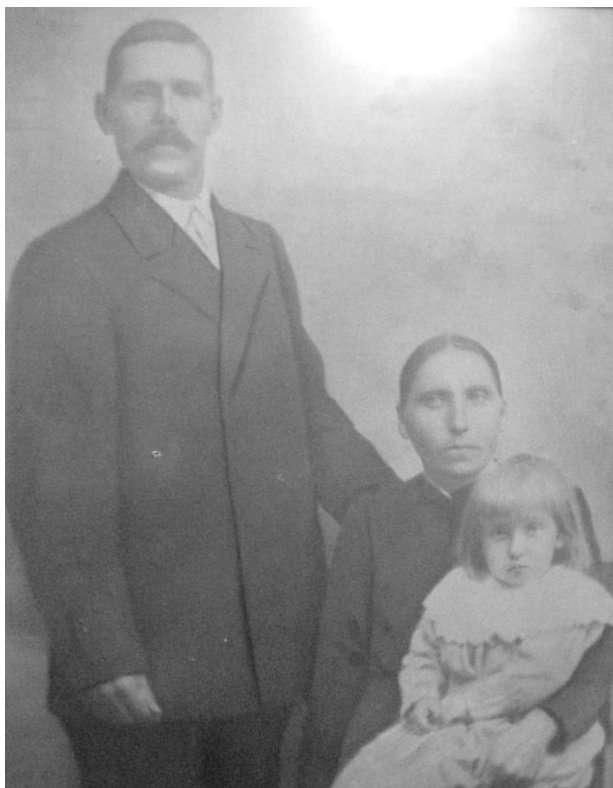
Gustaf Viktor, isoisä (1856 -1927)

Isoisä oli mahtava torppari, karu, isokourainen mies, jolla oli muhkeat, mustat viikset. Gustaf avioitui kolmenkymmenen iässä ja nuoripari asettui Nybackan torppaan asumaan. Tämä pikkutila kuului Ojamon kartanoon ja sitä olivat aikaisemmin viljelleet Gustafin omat vanhemmat.

Mökistä länteen päin avautui metsästä raivattu pelto. Auringonnousun puolella kasvoi sankkaa havumetsää. Siellä eleli oma väkensä oravista susiin. Aamu-usvan keskellä saattoi nähdä kruunupäisen hirviuroksen syömässä odelmaa pellonreunassa. Teeriä ja metsoja riitti ruokapöytään vaihteluksi arkiselle possunlihalle. Kuutamoinä valkoiset metsäjänikset loikkivat ladon tienoilla. Nykyään metsä ja pelto ovat vaihtaneet paikkaa ja metsän eläimiä näkee harvoin.

Nymanin perheeseen syntyi kuusi poikaa ja yksi tyttö. Elämä oli niukkaa, mitään ei ollut liikaa, mutta mitään tuiki tarpeellista ei toisaalta puuttunutkaan. Lehmät laidunsivat kesäpäivät vapaina torpan metsissä, nappasivat heinätupon suuhunsa sieltä täältä, asettuivat välillä puiden katveeseen makuulle märehtimään.

Torpan maiden halki kaarteli kärrypolku Lohjalta Siuntioon. Raja-aitojen oli syytä olla ehjinä, ettei karja karkaisi omille teilleen ja kärrypolun kohdalle oli rakennettu tukevat portit. Kun tien suunnasta alkoi kuulua rattaiden kolinaa, tuli torpan polvi-housuisille pojille kiire. Nyt äkkiä porttia avaamaan! Mikäli hevosella kulkija oli oikein varakas isäntämies, hän saattoi heittää vaivan palkaksi lantin tielle. Se oli kolikon tavoittaneelle pojannassikalle onnen hetki.

Tuuli kiertää ikivanhan männyn oksissa ja mustarastas laulaa. Saunan tuoksu leijuu lauantai-iltaan. Navetalla viiptyy yhä lehmien muisto ajalta, jolloin oli noustava varhain ja sytytettävä öljylamppu.

Sadan vuoden takaiset tarinat heräävät henkiin. Suomi itsenäistyi, torpassa uurastettiin pitkiä päiviä, lehmät laidunsivat piittaamatta maailman menosta. Tämä ei ole prinsessasatu.

Tsaarin ajoista hypätään 50-luvulle ja katsellaan letti-päisen pikkutytön kujeita samaisen maalaistalon pihapiirissä. Jos aika kävi pitkäksi, pellavapää saattoi suunnitella purjehdusretkeä siankaukalolla tai paistaa variksenraatoja salaa viritetyllä nuotiolla.

